

ΣΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

Επέτειοι: Διεθνής Ημέρα για το Αυτί και την Ακοή.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1821 Ο Σουλτάνος Μαχμούτ Β΄, με φερμάνι του απαιτεί από τον πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριο Ε' τον αφορισμό του Αλέξανδρου Υψηλάντη και του Μιχαήλ Σούτσου για την Επανάσταση στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες.

1827 Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης αποκρούει στο Κερατσίνι του Πειραιά επίθεση του Κιουταχί, αρχικώς 800 και την άλλη ημέρα 6.000 Τούρκων. Η μάχη αυτή υπήρξε μία από τις λαμπρότερες νίκες του.

1875 Η Κάρμεν του Ζορζ Μπιζέ, ένα από τα δημοφιλέστερα μελοδράματα, κάνει πρεμιέρα στο Παρίσι.

1899 Ιδρύεται η Φερεντσβάρος, η πλέον δημοφιλής και επιτυχημένη ποδοσφαιρική ομάδα της Ουγγαρίας.

1913 Σουφραζέτες διαδηλώνουν στην Ουάσινγκτον υπέρ της χορήγησης ψήφου στις γυναίκες. Στις συγκρούσεις που σημειώνονται, τραυματίζονται περίπου 40 άτομα.

1944 Λειψυδρία απειλεί την Αθήνα, καθώς η ΟΥΛΕΝ ανακοινώνει ότι το νερό της λίμνης του Μαραθώνα επαρκεί μόνο για εννιά μήνες ακόμη.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1831 Τζορτζ Πούλμαν, αμερικανός εφευρέτης και βιομήχανος, δημιουργός -μεταξύ άλλων- και του πρώτου επιβατικού βαγονιού τρένου. (Θαν. 19/10/1897)

1847 Αλεξάντερ Γκράχαμ Μπελ, σκωτσέζος εφευρέτης του τηλεφώνου. (Θαν. 2/8/1922)

1929 Νίκος Μαμαγκάκης, συνθέτης. (Θαν. 24/7/2013)

ΘΑΝΑΤΟΙ

1957 Γρηγόριος Αυξεντίου, κύπριος αγωνιστής της ΕΟΚΑ, που κάρκε ζωντανός στο κρησφύγετό του από τον αγγλικό στρατό κατοχής. (Γεν. 22/2/1928)

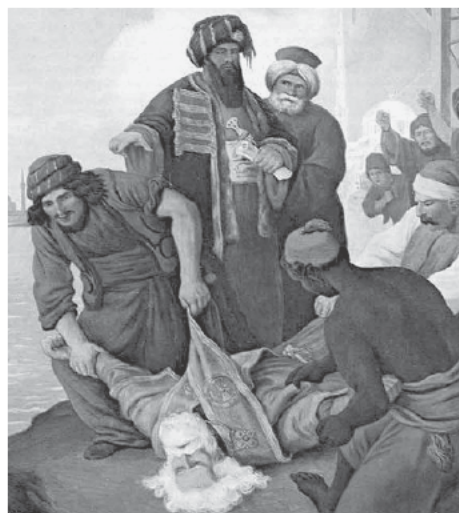
1990 Ρούσος Κούνδουρος, δημοσιογράφος και πρωτοπόρος της ελεύθερης ραδιοφωνίας. (Γεν. ?)

1993 Άλμπερτ Σέιμπιν, αμερικανός ιατρικός ερευνητής. Ανακάλυψε ένα εμβόλιο κατά της πολιομυελίτιδας (βασιίνα), φθηνότερο κι εξίσου αποτελεσματικό με αυτό του πρωτοπόρου Τζόνας Σαλκ. (Γεν. 26/8/1906)

Γρηγόριος Ε', 1745–1821

Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως και μάρτυρας του Γένους. Ο Γεώργιος Αγγελόπουλος, όπως ήταν το κοσμικό του όνομα, γεννήθηκε το 1745 στη Δημητσάνα Αρκαδίας από φτωχούς και ευσεβείς γονείς, τον Ιωάννη και την Ασημίνα. Διδάχθηκε τα πρώτα γράμματα στο σχολείο της πατρίδας του και στη συνέχεια μαθήτευσε για δύο χρόνια στην Αθήνα, κοντά στον ιεροκήρυκα Κωνσταντίνο Βόδα. Το 1767 μετέβη στη Σμύρνη, όπου ζούσε ο θείος του Μελέτιος και σπούδασε για πέντε χρόνια στην περίφημη Ευαγγελική Σχολή. Ακολουθώντας την κλίση του προς τον μοναχικό βίο, αποσύρθηκε στη μονή του Αγίου Διονυσίου στις Στροφάδες νήσους, όπου εκάρη μοναχός με το όνομα Γρηγόριος.

Ο μητροπολίτης Σμύρνης Προκόπιος, εκτιμώντας τη φιλοσοφική και θεολογική του συγκρότηση, τον χειροτόνησε διάκονο και αργότερα πρεσβύτερο. Μετά την εκλογή του Προκόπιου ως Οικουμενικού Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, χειροτονήθηκε Μητροπολίτης Σμύρνης στις 14 Οκτωβρίου του 1785. Διακρίθηκε για το ποιμαντικό και φιλανθρωπικό του έργο, δημιούργησε όμως αρκετές αντιπάθειες με τη δράση του. Την Πρωτομαγιά του 1797 εκλέχθηκε ομοφώνως Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, διαδεχόμενος τον θανόντα πατριάρχη Γεράσιμο Γ', αλλά τον επόμενο χρόνο αναγκάστηκε να παραιτηθεί, εξαιτίας των πιέσεων από τις Οθωμανικές αρχές και της ρήξης με μερίδα ιεραρχών του Πατριαρχείου. Αφού περιπλανήθηκε αρκετά, κατέληξε στο Άγιο Όρος, όπου μόνασε. Μετά τον θάνατο του πατριάρχη Καλλίνικου Ε', ανέλαβε για δεύτερη φορά τον Οικουμενικό θρόνο στις 24 Σεπτεμβρίου του 1806, αλλά στις 10 Ιουλίου του 1808 παραιτήθηκε εκ νέου, μετά από απαίτηση του επικεφαλής των γενιτσάρων Μουσταφά Μπαϊρακτάρ, ο οποίος είχε επαναστατήσει κατά του Σουλτάνου. Μετά τη νέα παραίτησή του, ο Γρηγόριος μόνασε για σχεδόν 10 χρόνια στο Άγιο Όρος. Περὶ τα μέσα του 1818 τον επισκέφθηκε ο Κοζανίτης οπλαρχηγός Ιωάννης Φαρμάκης, προκειμένου να τον ενημερώσει για την ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας, που είχε ως σκοπό την προετοιμασία της εξέγερσης των υπόδουλων Ελλήνων κατά του Οθωμανικού ζυγού. Σύμφωνα με τον Φαρμάκη, ο Γρηγόριος «έδειξεν ευθύς ζωηρώτατον ενθουσιασμόν υπέρ του πνεύματος αυτής» και «πυκνήθη από καρδίας», για την επιτυχία του σκοπού της. Του συνέστησε, όμως, «να προσέξουν πολύ οι εταίροι μήπως βλάψουν

αντί να ωφελήσουν την Ελλάδα». Πάντως, αρνήθηκε να ενταχθεί στη Φιλική Εταιρεία, επειδή ως κληρικός δεν μπορούσε να δώσει τον όρκο του φιλικού. Ο ίδιος ήταν επιφυλακτικός έως αρνητικός στην έναρξη της Επανάστασης. Όταν σε μία συνεδρίαση της Ιεράς Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ο Μητροπολίτης Δέρκων Γρηγόριος προέτρεψε τον Πατριάρχη να μεταβούν στην Πελοπόννησο για να τεθούν επικεφαλής της Επανάστασης, ο Γρηγόριος απάντησε: «Κι εγώ ως κεφαλή του Έθνους και υμείς ως Σύνοδος φείλομεν να αποθάνωμεν δια την κοινήν σωτηρίαν ο θάνατος ημών θα δώση δικαίωμα εις την Χριστιανοσύνην να υπερασπίση το Έθνος εναντίον του τυράννου. Αλλ' αν υπάγωμεν μεις να θαρρύνωμεν την Επανάστασιν, τότε θα δικαιώσωμεν τον Σουλτάνον αποφασίσαντα να εξολοθρεύση όλον το Έθνος».

Στις 18 Δεκεμβρίου 1818 κλήθηκε για τρίτη φορά στον Οικουμενικό θρόνο. Η τρίτη πατριαρχία του συνδέθηκε με κρίσιμότες στιγμές του Ελληνισμού και μέχρι σήμερα διχάζουν του ιστορικούς κάποιες από τις αποφάσεις του αυτής της περιόδου. Γρήγορα κατέστη ύποπτος στην Υψηλή Πύλη, μετά την έκρηξη της Επανάστασης στη Μολδοβλαχία (23 Φεβρουαρίου 1821). Στις 23 Μαρτίου, κατόπιν πιέσεων του Σουλτάνου Μαχμούτ Β΄, αφορίσε τους επαναστάτες, χωρίς να πτοήσει τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, που δεν φαίνεται να έδωσε σημασία στον αφορισμό. Σε μία επιστολή του προς τους Σουλιώτες, έγραψε: «Ο Πατριάρχης βιαζόμενος υπό της Πόρτας σας στέλλει αφοριστικά [...] Εσείς, όμως, να τα θεωρείτε αυτά ως άκυρα, καθότι γίνονται με βίαν και δυναστείαν και άνευ της θελήσεως του Πατριάρχου...». Πάντως, φαίνεται να προκάλεσε ένα μούδιασμα στους επαναστάτες της Πελοποννήσου. Ο Κολοκοτρώνης έγραψε στα απομνημονεύματά του: «Αυτός (ο πατριάρχης) έκανε ό,τι του έλεγε ο Σουλτάνος». Το κλίμα για τον Γρηγόριο βάρυνε περισσότερο, όταν έφθασαν οι πρώτες πληροφορίες

για την κήρυξη της Επανάστασης στην Πελοπόννησο. Οι Οθωμανικές αρχές αποφάσισαν την εξόντωσή του, με την ελπίδα ότι αυτή θα επιδρούσε αρνητικά στο πθικό των εξεγερμένων Ρωμιών και θα ανέκοπτε την επαναστατική ορμή τους. Έτσι, στις 10 το πρωί της 10ης Απριλίου του 1821, ανήμερα της εορτής του Πάσχα, ο μέγας διερμνέας της Υψηλής Πύλης, Σταυράκης Αριστάρχης, μετέβη στο Πατριαρχείο και ανέγνωσε ενώπιον μελών της Ιεράς Συνόδου το σουλτανικό φερμάνι, με το οποίο ο Γρηγόριος επαύετο από το αξίωμά του «ως ανάξιος γενόμενος του πατριαρχικού θρόνου, αγνώμων προς την Υψηλήν Πύλην και άπιστος». Αμέσως μετά, ο Γρηγόριος συνελήφθη και οδηγήθηκε στις φυλακές του Μποσταντζιμπαση, όπου υποβλήθηκε σε φρικτά βασανιστήρια. Γύρω στις 3 μ.μ. της ίδιας ημέρας, ο Γρηγόριος επέστρεψε φρουρούμενος στο Φανάρι, ενώ κατά τη διαδρομή ομάδες του μουσουλμανικού και εβραϊκού υποκόσμου της Πόλης τον χλεύαζαν και τον προπηλάκιζαν. Στη μεσημβρινή πύλη του Πατριαρχείου είχε σπηθεί η αγχόνη. Ο δήμιος, αφού του αφαιρέσε το εγκόλπιο, το ράσο, το κομπολόι και ό,τι πολύτιμο βρήκε πάνω του, τοποθέτησε τον βρόχο στον λαιμό του. Λίγες στιγμές αργότερα, το σώμα του Γρηγορίου αιωρείτο στο κενό. Ο Πατριάρχης είχε παραδώσει το πνεύμα, σε ηλικία 76 ετών.

Τότε, οι παριστάμενοι Μουσουλμάνοι και Εβραίοι άρχισαν να λιθοβολούν το αιωρούμενο λείψανο, μπροστά από το οποίο πέρασαν όχι μόνο ο μέγας βεζίρης, αλλά και ο ίδιος ο Σουλτάνος, ο οποίος διέταξε να παραμείνει στη θέση αυτή για τρεις ημέρες και να φέρει πάνω του το φερμάνι της καταδίκης. Στις 13 Απριλίου κάποιος Εβραίοι αγόρασαν το λείψανο αντί 800 γροσίων και αφού το έσυραν από τους κεντρικούς δρόμους της Κωνσταντινούπολης το έριξαν στη θάλασσα, αφού το έδεσαν με ένα μεγάλο λιθάρι, για να βουλιάξει. Όμως, το σκονιό κόπηκε και το λείψανο επέπλεε για τρεις μέρες στον Κεράτιο κόλπο, ώσπου έγινε αντιληπτό από τον Κεφαλλονίτη καπετάνιο του ρωσικού πλοίου «Άγιος Νικόλαος» Μαρίνο Σκλάβο, ο οποίος το ανέσυρε από τη θάλασσα και το μετέφερε στην Οδησό, όπου εκτέθηκε σε λαϊκό προσκύνημα και τάφηκε με μεγάλες τιμές στις 16 Ιουνίου του 1821. Στις 25 Απριλίου του 1871, το λείψανο του Γρηγορίου Ε' μεταφέρθηκε στην Αθήνα και εναποτέθηκε στη Μητρόπολη. Στις 8 Απριλίου του 1921, ο Γρηγόριος Ε' ανακηρύχθηκε Άγιος και η μνήμη του εορτάζεται κάθε χρόνο στις 10 Απριλίου.